

Forfatter: Falster, Christian

Titel: Udrag fra Satirer, 1720-42

Citation: Falster, Christian: "Satirer, 1720-42", i Falster, Christian: *Satirer, 1720-42*, udg. af Aage Schiøttz-Christensen, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, C.A. Reitzel, 1982, s. 93. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-falster05-shoot-idm140600519621344/facsimile.pdf> (tilgået 03. maj 2024)

Anvendt udgave: Satirer, 1720-42

- udcnfor. – 28,7: *covere*] kautionere, her = indestå for, at noget ikke finder sted. – 28,8: *Svrigheder*] besværligheder, vanskeligheder (ty. *Schwierigkeiten*).
- 29,3: *som*] som om. – 29,4: *Bestilling*] embede; stand, samfundsstilling. – Den adelige lykkejæger skal bruge sit adelskab som blå i øjnene på folk. – 29,6: *Helding*] det øl, man drikker af *helding*, er det sidste og dårligste, som kun kan tappes ud, når tønden lægges i en skrå stilling – på hældingen. – 29,7: *udslå den dyre lekke Tand*] talcmåden »at slå den tand ud« betyder: at opgive det, man har tilstræbt, planlagt, ønsket. Svarende til den alm. betegnelse *Lekketand* kunne man også tale om at slå kaffe-, kød-, smør-, vin-, æbletanden o.s.v. ud, d.e. lade sin lyst til kaffe o.s.v. fare. – 29,8: *Ebel-Skrælding*] æbleskræl.
- 30,3-4. *En Skilling mod en Daler o.s.v. ...*] da det må være långiveren, der skal *venie*, skal de to linjer antagelig forstås som ironisk anbefaling af den holdning, junkeren bør indtage. Over for långiveren skal hans bagtanke være: »Det må være nok, om den mand får en skilling igen for hver daler, han låner mig!«, d.v.s. han skal fra første færd være indstillet på at misligholde lånet. – 30,5: *Moratorium*] henstand. – 30,6: *Registering*] officiel notering af dårlige betalere, foretaget ved domstolene (*Danske Lov*, 1-8-3). – Alle tryk har formen *Registering*. – 30,7: *Skulv*] skovl. – Skovl og spade = den begravelse, der frigør skyldneren fra alle forpligtelser.
- 31,3: *Ildebrand*] brændsel. – 31,4: *Skienk og Gave*] som bestikkelse. – 31,5: *Grund*] jord, mark, ager. – 31,7: *dend stund*] når, såfremt.
- 32,3: *Blok*] udhulet træklods brugt som bøsse til indsamling af almisser. – Uanset, at Thaarups rettelse til *Fattyblok* går igen i ODS's henvisning til nærv. sted (idet ODS altid citerer Falsters satirer via Thaarups normalisering), er det muligt, ja sandsynligt, at Falster her vil have betegnelsen

94 *Daarers alamosiske Leve-Regler*

- læst i to ord: en *fattig Blok* bliver da en blok med fattigt indhold, men den profithungrende udbytter lader end ikke de småpenge ligge. – 32,5: *saasom*] her og andetsteds hos Falster bruges dette ord til at betegne en angivelse som tilnærmelsesvis eller tilsyneladende. At forholde tjeneren hans løn og rettigheder er *såsom*, d.e. *noget i retning af* at liste hånden ned i hans lomme.
- 33,1: *Trek*] = træk, d.e. trick, kunstgreb, kneb. – 33,2: *an-gelegen*] magtpåliggende. »Hvad vægt skulle der ligge på, at man banker o.s.v. ...«. – 33,3: *Dyst*] fint melstøv. – Vendingen lyder som et ordsprog, men et sådant er forgæves eftersøgt hos Peder Syv og Mau.
- 34,6: *Spanske Fluor*] fornemhedsgriller (*Fluer i hovedet* = nykker, griller, *spansk* = hovmodig, dum-stolt).
- 35,3: *Hakkebræt*] et strengeinstrument i rækken af klaverets forløbere. – 35,4-5: *studere paa*] gøre sig umage for, lægge vind på at opnå.
- 37,1: *Clienter*] når man søgte højtstillede og indflydelsesrige personers hjælp i kapløbet om embeder o.lg. og derved kom i underordnings- og afhængighedsforhold til dem, blev disse højtstillede ens *patroner* og man selv deres *klient* – med betegnelser hentet fra det gamle Rom. For folk, der måtte begynde karrieren fra et lavt startpunkt, d.v.s. for de fleste, var det dengang næppe muligt at komme frem ad anden vej. Falster måtte selv betræde den, og forholdet nævnes ofte i hans satirer. – 37,8: *der agter ey at svære*] der ikke betænker sig på at sværge, selv om eden skulle være falsk.
- 38,5: *gaa som en Spedalsk*] spedalskhed døde ud i Danmark i løbet af det 16. årh., så talemåden havde ikke længer rod i virkeligheden. – 38,8: *Blakkes Hest at riide*] bære sig underfundigt ad. – Ifølge Saxo var Blakke navnet på – eller øgenavnet til – den hirdmand, der forrådte Knud d. Ulellig.